

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИНТЕРНЕТ ЖЕЛІСІН ПАЙДАЛАНУШЫЛАР ҮЛЕСІ

Интернет елімізде ең алғаш рет 1994 жылы пайда болды, Relcom компаниясы Интернеттің алғашқы бастамасы ретінде бүкіл әлемдік интернет пен хабарлама алмасу мүмкіндігі бар электрондық пошта желісін ұйымдастырды. Осылайша, электронды пошта желісі пайда болды. Кейінірек "интернет" қызметтерін Қазақстанның ұлттық банкі ұсына бастады, ол BankNet желісі болатын.

Қазіргі таңда елімізде интернет желісін қолданбайтын қазақ қалмады десек қате айтпаймыз. Бұлай айтуыма себеп, 2021 жылы Интернетті белсенді пайдаланушылардың, яғни желіге күн сайын немесе күн сайын дерлік кіретіндердің үлесі 15 жастан асқан жалпы халықтың 76,7%-ын құрады. Бес жыл бұрын халықтың жартысынан сәл астамы, яғни 56,2%-ы белсенді интернет пайдаланушысы болған. Бұл 15 жастан асқан жасөспірімдер мен ересек адамдардың ғана үлесі екенін естен шығармаңыздар. Қазір 3,4 жасар бүлдіршіндердің де қолында жеке ұялы телефондары бар. Естеріңізге сала кетсек 2011 жылы интернет қолданушылар үлесі 50,6% -ды құраса, бұл есеп 10 жылдан кейін, яғни 2021 жылы 90,9% -ды құрады.

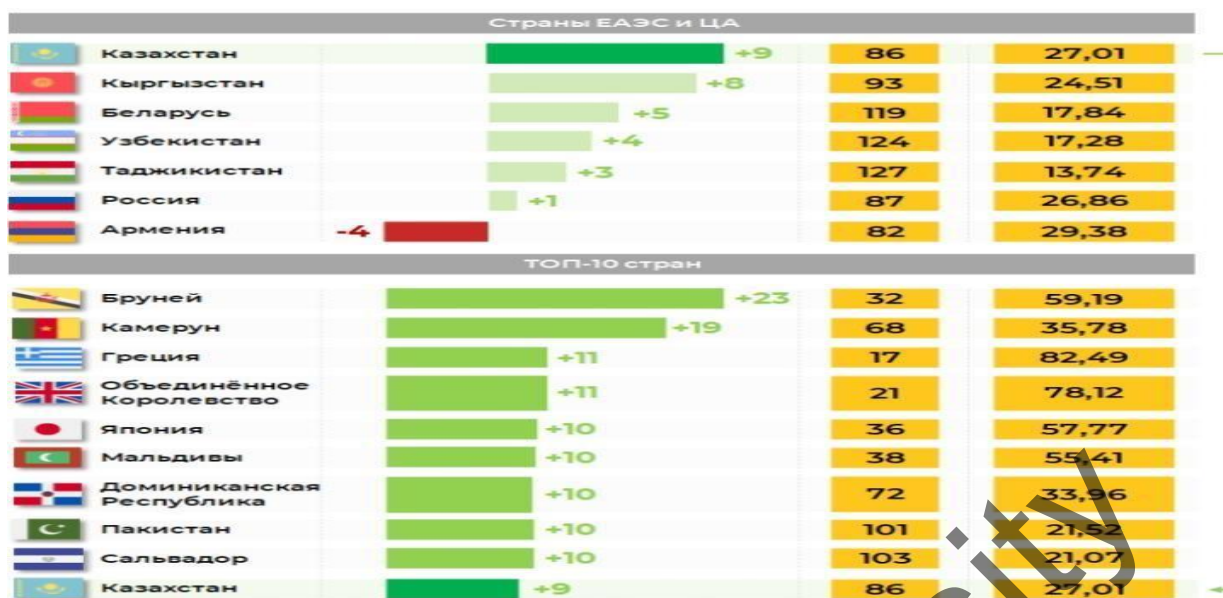

1 сурет - Интернет пайдаланушылардың 2011-2021 жж диаграммасы

Қазақстан мобильді интернет жылдамдығы бойынша жаһандық рейтингте 80-ші орында тұр. Жыл басынан бері елімізде интернет жылдамдығы 62,6 пайызға артқан. Орталық Азия елдерінің ішінде Қазақстан мобильді интернет жылдамдығы бойынша көш бастап тұр. Бұл көрсеткіш біз үшін үлкен жетістік деуге болады. 2021 жылғы мәліметтерге сүйенсек еліміз 173 орында болған екен.

Негізінде "Интернет" 1960 жылы АҚШ- та дүниеге келген. Бүгінгі күнде "Интернет" күнделікті тұрмыс пен жұмыстың айнаымас құралына айналып келеді. Әр бір үкімет, компания, университет ақпараттық қызмет ұсына отырып, бұл желінің тек қана өз бөлігіне иелік жасайды.

Алайда, Интернетке жеке дара ешкім де қожалық жасай алмайды. Сондықтан ол шын мәнінде адамзаттың әлемдік қазынасы болып табылады. Алғашында интернет тек ақпарат алу үшін және де адамдармен хабарлама алмасу үшін шығарылды. Ал қазір оның көмегі мен көптеген жұмыстарды атқаруға болады. Мысалы, ұялы телефон мен интернет желісі арқылы өзімізге қажеттінің барлығына онлайн түрде тапсырыс беріп алуға болады. Сонымен қатар сапарға шығатын болсаңыз вокзалға немесе әуежайға барып әуре болмайсыз, билеттеріңізді үйден шықпай да ала аласыздар және тағыда басқа өте көп жұмыстарымызды үйден шықпай жасап алуға болады. Болашақта адам өмірін жеңілдететін жаңа технологиялар шығатыны белгілі.

1 сурет - Мобильді интернет жылдамдығы бойынша жаһандық рейтинг және Қазақстанның орны

Біздің ойымызша, роботтар жасап шығарылса еліміз мүлде басқа сатыға көтерілереді. Вокзал немесе әуежайларға швейцар-роботтар жасап шығарылса, көптеген қазақстандықтарға жақсы болар еді. Сонда біз ауыр жүктерімізді көтеріп әуре болмайтын едік. Сонымен қатар, болашақта студенттер мен оқушылар үшін, цифрланған кітапханалар пайда болғаны да жақсы. Біз күтетін болашақтағы "Цифрлық Қазақстан" бейнесі осылай елестейді. Біз технологиялар мен интернетті өзімізге ыңғайлы болу үшін қолдануымыз керек. Алайда Адамзат бірінші орында болуы керек.

Қолданылған әдебиеттер

1. В Казахстане самая дешёвая связь и самый быстрый мобильный интернет среди всех стран Центральной Азии//<http://finprom.kz/>
2. Мобильный интернет в Казахстане: количество аудитории, самые популярные сайты и приложения//<https://tribune.kz/mobilnyj-internet-v-kazahstane-kolichestvo-auditorii-samyepopulyarnye-sajty-i-prilozheniya/>

Бақыткерей Д.С., 2 курс (Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті)
 Ғылыми жетекшісі – э.ғ.к., профессор Атаниязов Ж.

ҚАЗІРГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙДА КОРПОРАТИВТІК ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІКТІ ДАМУ

Қазіргі уақытта корпорациялардың көбеюі корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікті (КӘЖ) өз қызметі шеңберінде қолдану қажеттілігін түсінеді. Бұл тұжырымдама салыстырмалы түрде мағынасы тар, бірақ осыған қарамастан бүгінгі таңда қарқынды дамуға ие. Корпорациялардың әлеуметтік жауапкершілігі мәселесін талқылау ХХ ғасырдың екінші жартысында басталды. Бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі идеялары АҚШ пен Ұлыбританияда белсенді түрде дамып, жүзеге асырыла бастады. Ресейдегі КӘЖ тәжірибесі көптеген батыс елдерімен салыстырғанда аз ауқымға ие және бұл мәселе ресейлік тәжірибе үшін салыстырмалы түрде жаңа.

Кесте 1. КӘЖ тұжырымдамасының даму кезеңдері

Кезең	Зерттеушілер	Негізгі ережелер
1953 ж	Г. Боуэн	Оның анықтамасының шеңберінде кәсіпкердің қоғамның құндылықтарын қабылдап, ескеріп қана қоймай, оларды қалыптастыруға белсенді қатыса алатын моральдық агент ретіндегі қоғамдық рөлін мойындауды қамтитынын көрсетеді